

De Zelfverklaring MVO verklaard:

De 4 uitdagingen en 10 stappen van de NPR 9026 (De Zelfverklaring MVO)

De aanleiding

Op 2 november 2011 is de definitieve Praktijkrichtlijn NPR 9026 door het NEN gepubliceerd. De richtlijn is ontwikkeld op basis van de behoefte in de markt om op één of andere manier implementatie van MVO op basis van de ISO 26000 aantoonbaar te maken.

De structuur

Op basis van het volgen van deze richtlijn kan een organisatie een zogenaamde zelfverklaring opstellen waarmee de organisatie verklaart de voor de organisatie relevante MVO-onderwerpen te hebben geïmplementeerd.

De zelfverklaring is gebaseerd op een zogenoemd zelfonderzoek ('self-assessment') en evaluatie van de resultaten daarvan in het licht van NEN-ISO 26000. Op basis daarvan kan de organisatie de zelfverklaring opstellen, ondertekenen en zorg dragen voor de publicatie daarvan met verwijzing naar ondersteunende informatie. Voorafgaand aan dit proces van zelfverklaring zal de organisatie kennis moeten nemen van NEN-ISO 26000 en de daarin gegeven richtlijnen toepassen bij haar MVO-gerelateerde activiteiten.

Het kennis nemen van NEN-ISO 26000 en het toepassen van de richtlijnen daaruit maken overigens géén onderdeel uit van deze ontwerp praktijkrichtlijn.

De zelfverklaring kan worden gepubliceerd op het Publicatieplatform beheerd door het NEN (<http://www.nen.nl/web/Publicatieplatform.htm>).

De 10 stappen

Uit de richtlijn zijn 10 stappen te definiëren. Deze stappen vindt u op de vierde pagina van deze toelichting. Stap 1 valt zoals gezegd buiten de richtlijn NPR 9026 aangezien dit de implementatie van de ISO 26000 betreft. De stappen 2 en 3 zijn randvoorwaardelijk, namelijk het bepalen wie het onderzoek gaat of gaan uitvoeren en wie de **beoordeling** van de kwaliteit en volledigheid van het onderzoek uitvoert of uitvoeren.

Wat zijn de vier uitdagingen bij de toepassing van deze richtlijn ?

Als we goed kijken naar de 10 stappen die wij hebben gedefinieerd en de consequenties die daaruit voortkomen, zijn er toch wel wat uitdagingen waarmee een organisatie geconfronteerd wordt.

Uitdaging 1: Implementatie ISO 26000

Ten eerste, en misschien we de meest belangrijke, dient de ISO 26000, Richtlijn voor maatschappelijke verantwoordelijkheid van organisaties, in de organisatie te zijn geïmplementeerd. Het betreffen de 7 MVO-principes, de 7 kernthema's en de daaruit voortkomende relevante MVO-onderwerpen (maximaal 36) en bijbehorende randvoorwaarden waaronder de communicatie met belanghebbenden. Zonder deze inspanning heeft het ook geen waarde om een zelfverklaring op te stellen. Zoals al eerder gezegd, maakt deze eerste uitdaging geen deel uit van de NPR 9026.

Uitdaging 2: Capaciteit en deskundigheid

Ten tweede moet er capaciteit en deskundigheid worden vrijgemaakt c.q. gefaciliteerd om een onderzoek te kunnen doen naar de volledige implementatie van relevante principes, thema's, onderwerpen en randvoorwaarden. Uitgangspunt daarbij is dat het onderzoeksteam, of de onderzoeker, een ander is dan het team of de persoon die verantwoordelijk is geweest voor de implementatie van de ISO 26000. Voor kleine organisaties is dat dus een extra zware uitdaging aangezien die toch daarom meer aangewezen zijn op externe deskundigheid, zowel in verband met de onafhankelijkheid alsook in verband met de afwezigheid van competente personen in de organisatie zelf.

De richtlijn adviseert daarnaast ook nog om de noodzakelijke beoordeling van de resultaten van het onderzoek door iemand anders te laten uitvoeren als degene die het onderzoek zelf heeft uitgevoerd, maar daarmee eigenlijk ook iemand anders als degene die verantwoordelijk is geweest voor implementatie van de ISO 26000. Logischerwijze geldt dat verantwoordelijkheid vervat kan zijn in één persoon, maar ook in een team.

Deze drietrapsraket (implementatie ISO 26000, uitvoeren onderzoek, en beoordelen resultaten) maakt het voor kleinere organisaties wel hoogdrempelig, maar niet onmogelijk. Met recht dus een uitdaging !

Uitdaging 3: Transparantie in publicatie

Het is de organisatie vrij om te bepalen in welke mate de markt inzicht krijgt in haar activiteiten en prestaties op het gebied van MVO. Dit inzicht kan dus beperkt blijven tot publicatie van de verklaring zelf, maar kan uitgebreider zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een gepubliceerde referentiematrix waarin de globale onderbouwing van de toepassing van de ISO 26000 zichtbaar wordt en –nog een stapje verder- de publicatie van ondersteunende informatie waarin meer gedetailleerd de relevantie, significantie en prioritering en acties per MVO-onderwerp verder is onderbouwd. Alleen de zelfverklaring publiceren strookt ons inziens eigenlijk niet met de MVO-gedachte, namelijk transparant zijn in wat je doet. Bij die organisaties die dan ook niet verder gaan dan alleen de zelfverklaring publiceren, zal de markt dan ook wat wantrouwender moeten zijn inzake de volledigheid en vooral de juistheid van de zelfverklaring. Hoe gedetailleerder de onderbouwing van deze gepubliceerde zelfverklaring hoe groter de basis van vertrouwen van de markt kan zijn.

Uitdaging 4: Periodieke herbeoordeling

Alle organisaties veranderen voortdurend. De organisatie die een zelfverklaring heeft opgesteld, zal moeten bepalen wanneer het noodzakelijk wordt de zelfverklaring op actualiteit te beoordelen. Vroeg of laat klopt namelijk de inhoud niet meer.

De richtlijn geeft de aanbeveling om jaarlijks de actualiteit te beoordelen en zo nodig de openbare informatie bij te stellen. Deze herbeoordeling (van de actualiteit) vergt extra inspanning van de organisatie om te bepalen wanneer dat moet gebeuren en vraagt om capaciteit om deze herbeoordeling uit te kunnen voeren.

Idealiter zou eveneens de kritiek van de markt op de **correctheid van de zelfverklaring** gepubliceerd moeten worden. De richtlijn vraagt daar overigens niet om en dit zal voor de meerderheid van organisaties helaas toch wel een stap te ver zijn.

Conclusies

De NPR 9026 is een goed handvat om transparant te zijn over uw MVO-inspanningen, maar is zeker niet drempelverlagend in de toepassing van de ISO 26000 zelf. De richtlijn is te scharen onder de toenemende groep aan normen en richtlijnen om met de markt over uw MVO-inspanningen te communiceren, of dit nu in de vorm van een certificaat, een verklaring of een verslag is. Uit het voerzicht van uitdagingen blijkt dat het risico toch groot is dat we hier te maken hebben met “de slager die zijn eigen vlees keurt”. Dit kan bijvoorbeeld worden voorkomen door:

- a. de beoordeling van het uitgevoerde onderzoek te laten “valideren” door een externe, onafhankelijke instantie, en/of
- b. het onderzoek te laten begeleiden of te laten uitvoeren door een adviesorganisatie

Essentieel is dat de belanghebbenden rondom een organisatie die een zelfverklaring heeft gepubliceerd, actief kritisch zijn naar de inhoud van de zelfverklaring en geconstateerde onjuistheden ook in de openbaarheid durven te roepen. Dat bepaalt het bestaansrecht en de meerwaarde van de Zelfverklaring MVO !

De 10 stappen van de Zelfverklaring MVO

1. **Invoering ISO 26000 binnen de eigen organisatie**

Deze eerste stap valt buiten de NPR 9026. Hier ligt de belangrijkste en zwaarste klus: invoering van alle relevante elementen uit de ISO 26000.

2. **Bepalen benodigde competenties**

Als voorbereiding op het samenstellen van de Zelfverklaring dient u te bepalen of en zo ja wie binnen de organisatie geschikt is c.q. zijn om een onderzoek uit te voeren en een beoordeling over de resultaten uit te voeren.

3. **Mobiliseren en faciliteren van competenties**

U dient vervolgens de mogelijkheden te creëren om het onderzoek uit te voeren of uit te laten voeren (tijd, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, inlenen externe deskundigheid)

4. **Onderzoek naar volledige en correcte inbedding van de 7 MVO-principes van de ISO 26000**

Het betreft hier het afleggen van rekenschap, transparantie, ethisch gedrag, respect voor belangen stakeholders, respect voor rechtsorde, internationale gedragsnormen en mensenrechten.

5. **Onderzoek naar betrokkenheid van stakeholders**

Onderzoeksstap 2 is het identificeren van stakeholders en hen betrekken in de MVO-inspanningen.

6. **Onderzoek naar volledige en correcte inbedding van de 7 MVO-kernthema's van de ISO 26000**

Het betreft hier het bepalen van relevantie en significantie per kernthema en de daaronder liggende 37 MVO-onderwerpen.

7. **Onderzoek naar MVO-integratie binnen de organisatie**

Het bepalen van de relevantie, de significantie en prioritering van 37 MVO-onderwerpen onderverdeeld naar 7 MVO-thema's. Daarnaast het bepalen van de invloedssfeer van de organisatie, de zorgvuldigheid naar andere organisaties en individuen, de visie, missie, beleid en strategie, het ontwikkelen van bewustzijn en competenties en MVO-inbedding in bestaande structuren, monitoring van resultaten. Tot slot de wijze van communiceren inzake MVO.

8. **Beoordelen resultaten en opstellen Zelfverklaring**

Onderzoek samenstellen (verantwoordelijkheden, hulpmiddelen, reikwijdte) uitvoeren en resultaat verwerken in de Zelfverklaring.

9. **Het publiceren van de Zelfverklaring**

Vaststellen welke informatie minimaal zal worden gepubliceerd en op welke wijze.

10. **Het bepalen van de noodzaak tot herbeoordeling**

Het is noodzakelijk periodiek de actualiteit en volledigheid van de Zelfverklaring te toetsen, ook op basis van signalen uit de markt.

